

Koodi: 6450

Luontodirektiivin luontotyyppi (liite I)

BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, kehityssuunta vakaa

Luonnehdinta

Tulvaniittyjä esiintyy säännöllisesti tulvivien suurten jokien varsilla. Aidoilla tulvaniityillä pohjakerroskasvillisuus puuttuu lähes täysin ja kasvualusta muodostuu lajittuneista tulvan tuomista kerrostumista. Tulvaniittyjen kasvillisuustyypit muodostavat vyöhykkeitä tai mosaiikkimaisia laikkuja kasvupaikan kosteuden ja tulvavaikutuksen voimakkuuden mukaan. Eri kasvillisuustyyppejä luonnehtivat tietyt valtalajit.

Tulvaniityille ominaisia lajeja ovat muun muassa järvikorte, vesisara, viiltosara, viitakastikka, korpikastikka, ruokohelpi, nurmilauha, jäkki, mesiangervo, ahomatar ja kullero.

Tulvaniittyjen luonnontilaisuuden ja edustavuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat säännöllinen tulvavaikutus ja lajittuneen maa-aineksen kertyminen, kasvillisuuden vyöhykkeisyys tai mosaiikkimaisuus, avoimuus (ei pensoittumista tai metsittymistä) ja kullekin kasvillisuustypille luonteenomaisen lajiston esiintyminen.

Levinneisyys

Luontotyyppiä esiintyy suurten pohjoisten jokien, kuten Tornion-, Kemi-, Simo-, Ii- ja Ounasjokien, ja niihin laskevien pienempien jokien varsilla, etenkin jokien suvantopaikoissa.

Suomen laajimmat ja edustavimmat tulvaniityt esiintyvät Ounasjoen varrella. Yksittäisiä kohteita on myös etelämpänä Kiiminki- ja Kalajokivarsilla sekä Kainuussa.

Nykytila ja uhkatekijät

Nykyään tulvaniityt ovat kokonaisuudessaan harvinainen ja laadultaan osin nopeasti heikkenevä luontotyyppiryhmä. Tulvaniittyjen määrän arvioidaan vähentyneen yli 80 % 1950-luvun jälkeen.

Eniten tulvaniittyjä ovat tuhonneet tekoaltaat ja ruoppaukset, mutta myös tulvapenkereet ja muut rakenteet. Voimalaitosrakentaminen on hävittänyt ja muuttanut voimakkaasti tulvaniittyjä säännöstellyillä jokiosuuksilla. Luontotyyppin laadun heikkeneminen on ollut huomattavaa myös laidunnuksen ja niiton loputtua varsinkin tulvaniittyjen keski- ja yläosissa, joissa runsasruhoiset tulvaniittytyypit ovat muuttumassa luhdiksi, penssaikoiksi, kangasmetsiksi tai lehdoiksi. Uhkia tulvaniityille aiheuttavat jossain määrin myös vesien rehevöityminen ja peltonraivaus.

Kuva: Ari-Pekka Huhta